

MINERVA

Țiară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil :
George Curteană.

Prețulu: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețulu e a se solvi înainte.

Olympia, templul și statua lui Joe olympicul, jocurile olympice, computarea timpului după olympiade

(Urmare.)

Elu singuru se fi fostu la prima serbătoare învingătoru în toate deprinderile de luptă numai în trântă nu, căci aci, ȃice mitulu, i se puse împotriva însuși Joe în figură de om. Dela Hercule până la Oxylus nu mai aflăm restauratori ai jocurilor olympice. Acesta iarăși le restaură după reîntorcerea Heracliȃilor cam pe la 1200 a. Ch. În restimpurile până aci descrișă jocurile olympice nu fură cea, ce au devenit mai târziu — serbătoare națională pentru întregă Grecia. Insuși Strabone ȃice, că dacă ar fi fostu de ceva însemnătate generală în timpurile homerice, poetulu ar fi făcutu de bună sēmă ceva amintire despre dēsele. Ori când cade originea acestor jocuri, atata e siguru, că dēsele s'au serbatu neînteruptu numai dela restaurarea lor prin Iphitus, unu principe eleianu, care trăia pe timpul lui Lycurg. Acesta restaurare, dela care se compută olympiadele, cade în anul 776 a. Cr. 23 de ani înainte de fundarea Romei. Se crede însă, că înainte de timpul acesta s'au serbatu jocurile olympice de 28 de ori. Iphitus se fi fostu admoniatu prin o sentință a oraclului, ca se le restaureze, din care causă dēnsulu convoca la o înțelegere pe toate poporale Greciei, pentru ca se se îmblânȃscă mânia ȃellor și se se susțină spiritulu de unire între toți Grecii. Elu a și decisu ca terminu stabilu pentru serbarea lor din patru în patru ani, ori la începutulu, ori în luna a două a anulu alu cincelea, astfelu, că timpul dela o Olympiadă până la cealaltă se conțină alternativu 49 și 51 de luni. O tradițiune ȃice, că după Iphitus s'au mai întrelăsatu înc'odată

serbarea lor și se le fi restauratu unu eleianu cu numele Chorobus și dela acelu timp numai se se fi serbatu neînteruptu. Acesta vine însă în contradicere cu cele mai dinainte relative la viața lui Iphitus, căci atunci acesta a trebuitu se trăieșcă mai nainte iar Chorobus numai pe la 776 a. Chr. Dela acestu anu începura a se induce numele învingătorilor în unu catalogu publicu, cari nume dederă puncte stabile în succesiunea olympiadelor și computarea timpului.

Inspețiunea și îngrijirea de serbarea lor le-au avutu locuitorii din Pisa. După dărîmarea acestei cetăți din partea Eleienilor, luară aceștia asupra-le îngrijirea acelor și o și susținură cu unele întrerumperi: așa d. e. olympiada 104 fu serbată la mandatulu Arcaȃilor, fiindu Eleieni supuși de cătră aceștia. Arcaȃii creȃură a avé unu dreptu atât de exclusivu asupra îngrijirii acestor jocuri, încātu declarară de fără valore olympiadele serbate mai nainte chiar și cele serbate de locuitorii din Pisa și nu le întroduseră în anele lor. Ca supraveghiatori ai jocurilor aveau Eleieni îndatorirea, se îngrijescă asupra posibilei perfecționari a acelor, a întroduce noue soiuri de lupte, sau a eschide atari, cari nu erau întimpinate cu aplausu. A îngrijii, ca la lupte se nu se folosescă apucături și înșelătorii; la pronunțierea sentimentelor asupra rezultatulu ca judecatori se fiă sinceri și dreȃți. A întȃdice tuturor naȃionilor negrecesci participarea la lupte, ba a eschide chiar și cetăți grecesci, cari călcără dispusețiunea de a ține linisce în timpul câtu țineau

sărbătorile acestea. Ei aveau o opiniune atât de înaltă despre înțelepciunea acestor dispuseșuni, încâtă lăsară să întrebe pe înțelepții egipteni, că nu s'a lăsată ceva afară din acelea? Punctul cel mai esențial este, respunseră aceia: că „Eleieni nu potă participă la lupte, câtă timp suntă dênșii judecătóri.“ Deși eleieni luară partela lupte și mulți obținură premii de învingere, totuși nu vină casuri înainte, unde se se tragă la îndoială nepărțialitatea judecătórilor; în contra eschiderei pe nedreptă dela premii a luptătórilor puteau aceștia să apeleze la senatulul din Olympia. Până la olympiada a 50-a avea numai o persoană inspecțiunea cea mai înaltă, de aci încolo însă câte două. Pe la olympiada 103 se urcase numărul acela până la 12 câte una din fiere sēmênția eleiană. În luptele cu Arcađii se împuținară iarăși, — și anume scădëndă numărul sēmênțieloră la 8, se reduse și numărul prostaților la jocurile olympice la 8. Mai târziu se ureă la numărul de 10. Acestă numără rămase până pe timpul lui Adrian. Ei se adunau în ună locă pe piațulă din Elis, unde trebuiau să petrecă 10 luni înainte de începerea jocurilor festive, unde dênșii sub inspecțiunea deregătórilor, cari erau scutitorii și esplicatorii dispozițiunilor supra amintite, studiau datorințele, ce le impunea oficiul de judecătóri și deprindeau pe atleții însinuați la lupte. Ună jurământă sărbătorească i deobliga la cea mai strictă nepărținire. Pentru susținerea mai bună a ordinei cu ocasiunea sărbătorei se dispuneau acolo și sărvitori de poliția.

Când se apropia începutul sărbătorei, acurgeau la Olympia spectatori din tóte părțile locuite de Greci. Pe mare, pe uscată, din cele mai depărtate țeri veniau, ca să vadă jocurile, ce au fostă ajunsă la atăta renume. Ca spectatori puteau fi numai bărbați; femeiloră le era oprită participarea. Singură preoteseloră Cererei li era ertată a privi din ună locă destinată anume pentru dênsele și încă numai la anumite lupte de emulare. Legea era atâtă de strictă, încâtă pe una, care ar fi cutezată a o călcă, o judecau la mórte prin aruncarea de pe vărful unei stânci. Rari suntă însă casurile de atare natură. Ună unică casă vine înainte cu Callipotera, carea însoțindu-și pe fiulă Pisorus până la locul de luptă și fiindă descoperită și dată pe mâna judecătóriloră, aceia din respectă față de tatălă, fratele și fiulă ei, cari toți căștigară premiulă la jocurile olympice, o achitară. Ca

causă a acelei strictete se aduce, că luptătórii apăreau acolo cu corpulă de totă golă. Acestă motivă apare însă îndoiosă, deoarece muierile grecesci erau binișoră deprinse cu vederea atăroră rudități. E mai de cređută, că motivulă a fostă împrejurarea, că muierile la Greci antică erau fórte restrinse în drepturi și erau eschise dela cele mai multe petreceri. Se află chiar esemple, cari contradică motivulă primă, anume unde au fostă admise muieri chiar la lupte de emulare. Pausanias naréză, că Cynisca, fica lui Archidamas, despre care s'a amintită mai sus, a căștigată premiulă în alergatulă cu carăle, și că dup'aceia au luată parte activă la jocurile olympice mai multe muieri mai alesă laconice. Se póte, că ambele date contradicătore se aibă locă, deoarece dispozițiunile relative la jocurile olympice adese-oră s'au schimbată după timpuri și împrejurări.

Inceputulă jocuriloră era totdeuna în 11 a lunei Hecatombion, carea convine cu luna lui Iuliu și durau 5 zile. Ele cădeau așadară în timpulă celă mai ferbinte ală anului, cea ce a trebuită să fiă tare incomodă atâtă pentru spectatori câtă și mai vërtoasă pentru luptători. Loculă încă era fórte mică în proporțiune cu mulțimea spectatoriloră și astfelă căldura înmărită prin îndesială căusa sete de nesuferită, încâtă de multe-oră trebuia omulă să-și plătescă plăcerea cu morbură, dacă nu chiar și cu mórte. Unulă din Chios đice la Aeliană, că elă în locă să-și trimită spre pedepsă sclavulă la móră, mai bine l'ar duce la Olympia, unde să-lă espună arșitei sórelui.

Celă ce voia să ia parte la lupte trebuia să se deprindă timpă de 10 luni înainte în gimnasiale din Elis; osebită în cele 30 de zile înainte de începerea jocuriloră tocmai așa, cum era să se întempe la însuși jocurile. Cine nu a făcută acestea nu putea să ia parte la jocuri pentru premiu și de cumva s'ar fi vîrită careva și căștiga învingerea, era eschisă dela premiu.

Festivitatea începea s'era cu multe sacrificii, cari se aduceau pe altariále mai multoră deități, aflătore parte în templulă lui Ioe, parte în ținutulă din jură. Tóte altariále erau decorate cu cunună și cu flori. Sacrificiále nu se aduceau la tóte altariále de-odată, ci pe rândă. Începutulă se făcea la altariulă celă mare ală lui Ioe, care se afla între tremplulă Junonei și și între cercutulă lui Pelops. Acesta zăcea pe o substrucțiune de formă patruânghiulară, la carea conducea trepte de p'etră, după cari ve-

nia o umplură de pământ, unde se tăiau vitele de sacrificat. În mijlocul acesteia se rădica altariul propriu la o înălțime de 22 de urme. La partea de sus a altariului duceau trepte făcute din cenușa vitelor sacrificate frământată cu apă din Alpheus. Ceremonialele religioase durau până către medul nopții la lumina lunii, carea se apropia spre plenitudine între sunetele melancolice ale muzicii, carea cânta cântecele de laudă ale zeilor. Ordinea și pompa, cu cari se făceau toate, impuneau pietate și respect. Indată ce se finiau acestea, cea mai mare parte dintre spectatori, fără a se cugeta la somn, alerga la hippodrom și la stadiu, ca să-și ocupe locurile, deoarece jocurile se începeau în reversatul dorilor.

(Va urma.)

Piratul de pe Marea de Ost.

(Roman de Louis Hakenbroich.)

II.

(Urmare.)

Pe cât de neînsemnată se părea nășora, în care se suia Lars Vonved atunci când se vedea strătând valurile mării, pe atât de interesantă era la vederea ei de aproape.

Intrăgă construirea nășorei era calculată pentru celeritate estra-ordinară. Împrejurul ei la o anumită distanță în apă erau ferestre de coloră neagră. Pentru povoră era prea mică, deoarece nu era construită spre acest scop. Cu toate acestea ordinea esemplară, ce se afla atât în interiorul ei, cât și pe coperiș, îi indica scopul.

— Căpitane! fii binevenit pe vasul „Amalia“, grați un bărbat robust și de etatea lui Lars Vonved în momentul, când acesta păși în naia.

— Mulțămita mea cea mai ferbinte, căpitane Lundt; Vă mulțumescu bravi băbrați, căci m'ați eliberat la timp.

— Eliberat? replică cu uimire Lundt.

— Ori cum, m'ați eliberat! deoarece eu am fost ca și prins pe vasul „Camperdown.“ Viața mea însă am să o mulțămescu căpitanului May. Vino în cajuță, căpitane Lundt, acolo vom vorbi mai intim.

Ambri intrară în cajuță, unde la mandatul lui Lundt se aduseră două buteli de vin.

Cajuta era de mărime mijlocie și sta în legătură cu celelalte părți ale navei prin uși joase. În mijlocul ei se afla o mescuță de formă ovală, în jurul căreia erau seaune cusute cu pânză de mătasă, iar padimentul era tapetat în mod strălucit.

Pe pereți se aflau oglinzi mari și frumoase, precum și mai multe tablouri, cari reprezentau diferite scene marine. Pe perețele vis-à-vis de mesă se afla un dulap cu o ușă de sticlă, prin carea se vedeau cărți compactate foarte frumoase.

Ambri băbrați se aședară în jurul mesei, pe când Lundt destupă o butelie cu vin.

— Gândit'ai, că mă vei afla pe vasul „Camperdown“, iubite Lundt?

— Intr'adeveru nu, căpitane! Și eu ardeam de dorul de a te întâlni. Nici ochilor mei nu credeam, când am vădut semnalul, deoarece ne temeam să nu fim la mijloc vre-o cursă inamică. În fine, eu ochianul m'am convins, că este semnalul-ti propriu. Spune-mi însă, d-le conte, cum ai ajuns pe acel vas?

Lars Vonved, îi făcu semn cu degetul.

— Fii atent căpitane; eu sum numai Vonved și altă nimic, acesta să o ști... Intrebi, cum am ajuns pe acel vas? Te-ai aflat vre-odată pe marea lată, purtată de valuri, părăsit de toți cei ce te încunjurau; unde morțea îți ridea în față, și unde afară de puterile-ti proprii nime nu era ca să-ti dăcă barem un cuvânt de speranță?

— Da, căpitane! Am fost în o atare poziție numai odată în viața mea, pe Oceanul pacific. O zi și o noapte am fost purtat de valuri fără să am pe ore-cine lângă mine; nici astăzi nu știu, dacă a mai rămas cineva în viață de pe naia, pe care eram. În momentul, când mi-am pierdut speranța și mă încredințai sorții, mă aflară niște neguțatori olandesi. Pericolul din acele zile nu-lă voiu uita în veș.

— Chiar în o asemenea pusețiune mă aflai și eu eri, Lundt!

— Cu neputință! grați plină de spaimă căpitanul Lundt.

— Pentru ce cu neputință? Astăzi în dorile zilei mă scoseră din valuri matrozii englezi. De jumătate mort mă aduseră la vasul lor și mi-se pare, că eu singur sum mântuit din acea catastrofă.

— Cum? Căpitane dora nu s'a cufundat vasul „brasca țestosa“? Spune-mi în grabă, deoarece tremur de spaimă.

— Nu, nu e așa de rău; nu „brasca țestosa“ a suferit desastru, ci vasul de resbelu „Falek“ a sbrutat eri sera în aer.

— „Falek“? Naia daneșă de resbelu? Și d-ta — întreba Lundt — erai în ea?

— Da, Lundt; ca prinsonieru am trăit trei ore în acel vas.

— D-ta prinsu? atunci ai fost trădat!?

— Dacă nu eram trădat de bună semă nu eram nici prinsu.

— Cine a fostu trădătorulū, căpitane?

— Ilū cunoscū, iubite Lundt; elū trebuie să-și primescă răsplata cuvenită.

La acestea cuvinte, Lars își pierdū liniscea; buzele sale de-abia se mișcau, iar cu voce lină enară amicului său istoria trădărei sale.

Lars Vonved, posedea afară de năișora, pe care ne învățămū a-lū cunoscē mai de aprōpe, încă o năiă mai mare numită: „brōsca țestōsă“, căreia dēnsulū din ironiă îi dete acestū nume, pentru celeritatea-i ne mai pomenită.

Era o năiă de rangulū ântēiu, cu unū cuprinsū de 260 tōne, putēndū transportā 60 ōmeni. Personalulū, ce o conducea consta în maioritaea lui din străini, sau din acei danesi, cari denegarā supunerea cătră legile patriei lorū, așa, cătū cu toți se aflau de presentū sub comanda celui mai renumitū și mai înfricoșatū piratū — alui Lars Vonved, carele domnia mai puternicū peste Marea de Ostū, decâtū însuși regele Danimarcei.

Pe cătū de nesuferite le erau acestorū ōmeni legile patriei lorū, pe atātū de deobligați și cu supunere trebuiau să fiā întrū tōte disciplinei și ascultărei energicului Lars Vonved. Fiā-care din cei 60 indiviđi, în modū volutarū era datorū să jōre: că în jurulū și pentru căpitanulū lorū suntū gata a-și jertfi orī și ce până și viața, căci bine sciau ei, că sōrtea lorū atērnā dela credința și alipirea cătră căpitanulū lorū.

Cu câteva țile înainte de catastrofa, în care ne învățărāmū a-lū cunoscē, demandā „brōscei țestōse“, ca până când va reîntōrce vasulū „Amalia“ să crucișeze marea latā înaintea insulei Bornholm, iar elū în o afacere secretā se îndreptā cu o luntre spre uscatū.

Intre ōmenii de curēndū recrutați în „brōsca țestōsă“ se afla unū matrozū din nou recrutatū, care era tractatū în modulū celū mai preventivū din partea lui Lars Vonved, ca și când ar fi fostū fratele agențilorū celorū mai intimi și mai energici ai Corsariului,*) dintre căți îi posedea dēnsulū între pescari de pe Bornholm.

În nōptea înainte de plecarea lui Lars Vonved, pe neobservate părăsi Jörg Nielsen — căci așa se chema noulū matrozū — „brōsca țestōsă“ și împărțāși comandantelū năiei „Falck“ despre apropierea lui Lars Vonved.

Căpitanulū vasulū „Falck“ îi succese a prinde pe Lars Vonved; ilū aduse în vasū cu cugetulū, ca de aci să-lū transpōrte la Copenhaga.

Lars Vonved scia chiar, ca și căpitanulū, că eșafodulū va pune capētū țilelorū sale.

*) Corsariu=piratū=tâlarū de mare.

Fiindū dusū Lars Vonved înaintea căpitanulū ilū rōgā să-i împărțāșescā, în ce modū s'a întēplatū trădarea lui?

Căpitanulū în neistețimea sa îi narā, că unulū dintre matrozii lui cu numele Jörg Nielsen l'a trădatū pentru prețulū de 150 taleri imperiali, și că fū asiguratū încă de 500 taleri îndatā ce va putē mijloci, ca ōmenii atātū de pe „brōsca țestōsă“, cătū și de pe „Amalia“ să pōtā fi prinși.

Dacă ar fi sciutū căpitanulū, că după acēsta convorbire întregū vasulū va sburā în aerū, atunci de sigurū tracta altcum cu Vonved. Urmarea însă a fostū: sdrobirea năiei precum și omorirea unni numărū însemnatū de ōmeni — și singurā mântuirea corsarului Lars Vonved.

Lars Vonved deoparte era veselū pentru mântuirea sa, iar de altā parte fierbea de dorulū rēsbunării și a pedepsei contra trădătorului său.

În acea ți plutī „Amalia“ pe Marea latā, cercândū după „brōsca țestōsă“.

Peste puținū agerulū ochiu alui Vonved observā vasulū doritū:

Totū asemenea observārā și matrozii de pe „brōsca țestōsă“, pe „Amalia“ — așa cătū în seurtū se întâlnirā.

Vonved luā pe Lundt lângā sine. După o conversare seriōsā de câteva minute țise Vonved:

— Eu mă voiū sui singurū pe „brōsca țestōsă“, iar pe timpulū cătū voiū conversa cu Dunraven tu vei lega „Amalia“ de naia nōstrā și vei demandā, ca toți matrozii să se adune pe podulū năiei „brōscei țestōse.“

La acestū mandatū răspunse Lundt cu unū salutū militărescū — semnū că ilū va împlini.

Preste câteva minute Lars Vonved era pe „brōsca țestōsă“, unde fū salutatū la intrare de cătră unū oficerū tēnērū, căruia îi strînse amicabilū mâna.

— Tōte suntū în ordine Dunraven? ilū întrebā elū.

— Tōte suntū bune căpitane! Vēdū însă, că ai venitū mai iute de cum ai promisū, sau dōrā venirea d-tale are vre-o causā excepționalā?

— Ai răbdare și vei aflā despre tōte Dunraven. Înainte de asta cu 24 ore era posibilū, să nu mai vinū pe „brōsca țestōsă“.

— Ce voiesci să țicī cu asta căpitane?

Lars Vonved conduse pe amiculū său în cajutā, unde-i enară despre evenimentele de curândū petrecute.

— Și trădătorulū e pe „brōsca țestōsă“? întrebā Dunraven cu fața aprinsā de mâniā.

— Da, Dunraven! și îndatā ilū veți cunoscē cu toți. Demandā dar, ca toți matrozii să fiā pe „brōsca țestōsă.“

Mandatul se împlini și toți matrozii erau în ordă milităresc, pe când se ivi Vonved între dênșii.

De pe fețele tuturor se putea ceti, că prevădă ună ce neaseptată.

Dunraven ceti catalogul, la care răspundea fiecare prin ună salută milităresc.

„Oficeri și matroz! — începă Vonved — Incă de multă avui ocașiune a probă credința multoră dintre voi. Până ieri la amădi mă nutria acea dulce speranță, că voi ați fostă hotărâți a vă jertfi pentru mine. Speranța m'a amăgită, iar credința m'a înșelat. Cu tôte acestea credă și dicită și acuma, că șese-deci și cinci dintre voi suntă hotărâți a se jertfi pentru mine numai ală șese-deci și șeselea s'a arătată a fi ună Juda!

Ună murmură amenințatoră sună în cerc.

Ună semnă a lui Vonved însă fū destulă, ca să amuțescă cu toți. — Cu voce mai puternică, dar mai amară continuă:

„Scopulă meu este, ca să acuseză pe acelă ne-trebnică înaintea vōstră, ca voi să-lă judecați. Înainte de a numi pe trădătorulă, trebuie ca să cunoșceți trădarea, și numai apoi să-lă judecați neparțial.

Vonved nară tôte cele întemplate.

— Pentru o sută cincideci taleri m'a vëndută acelă nerușinată, iar prețulă vëndărei pentru voi toți a fostă de cinci sute taleri, — cu aceste cuvinte își încheiă Vonved vorbirea.

Ună sgomotă înfricoșată rēsună din întregă cerculă.

— Tăcere! demandă Vonved.

Sgomotulă se linișci, iar Vonved păși în mijloculă cercului, oprindu-se la o margine, unde se afla ună bărbată robustă, mare, care se părea că tremură la apropierea lui Vonved.

— Acesta este Juda! strigă Vonved, arătându-l pe bărbatulă, de care se apropiase.

— Jörg! Jörg Nielsen! Tu ești trădătorulă rēsună din tôte părțile. „In apă cu elă!“ strigau unii. „Acățați-lă!“ răceau alții. Mai mulți înși săriră asupra lui, pe când din nou demandându-le Vonved: linisce! lă dīse:

— Stați, bărbăților! mai întâi judecați! și numai după aceea esecutați sentința. Eu am acusată pe Jörg Nielsen ca trădător. Elă are acum dreptulă a se apăra înaintea vōstră. Comptabilulă nostru va aduce lada lui Jörg Nielsen.

Comptabilulă esecută îndată acestă mandată și aședă la piciorulă lui Vonved o ladă închisă.

— Cheia? Unde este cheia? rēsună din tôte părțile.

La lovitura cu piciorulă, ce o dădă comptabilulă în ușa ladei, s'a putută vedă îndată întregă cuprinsulă ei.

O pungă plină cu bani cădă josă și cu ea de-odată și o epistolă.

Vonved dete punga lui Lundt, iar epistola lui Dunraven.

— Impărtesce — demandă Vonved lui Lundt — 150 taleri matroziloră.

Acéstă se întemplă momentan.

— Cetesce epistola înaintea tuturoră — ordină lui Dunraven.

Era o epistolă scrisă de comandantele năiei „Falck“, în carea îl asigură pe Jörg Nielsen de o remunerașiune de 150 taleri imperiali pentru trădarea năiei cu pirăți, pe lângă prețulă statorit.

Mânia matroziloră nu avea margine, în timpulă câtă cetise Dunraven epistola.

— Aduceți pe Jörg Nielsen înaintea mea, ordină Vonved.

— Recunoscă cuprinsulă acusei mele? îl întrebă Vonved.

— Grațiă, căpitane, grațiă! murmură nefericitulă. Sunetulă baniloră m'a condusă...

— Nu eu voiescă să te judecă, mișelule! Camerădi tēi, pe cari ai voită ai tradă, aceia să-ți rēs-pundă. — Ce să se întemple cu elă? Fia-care dintre voi matroziloră, pe rëndă are să-și dee votulă.

„In mare cu elă!“ a fostă strigătulă tuturoră.

— Ți-ai audită sentința, Jörg Nielsen? replică Vonved; eu din parte-mi o întăresc. Îți concedă ună pătrară de oră, ca să te pregătesci la mōrte.

După acéstă Lars Vonved se depărtă din mijloculă loră.

Pătrariulă de oră trec.

— E timpulă! demandă Vonved.

Trădătorulă a fostă condusă de patru matroză la marginea mării, unde după câteva minute, își plăti trădarea prin mōrtea în valurile mării.

— Astfelă o să se întemple fia-cărui trădătoră! strigă Vonved amenințându.

Tăcëndă, să depărtară matroză la posturile loră, iar oficeră se reîntōrseră în cajute.

(Va urmă.)

Miresei mele.

(După Șy.)

*Acuși dacă pe tine te voiu numi a mea
Consōrtă, o copilă, tu a vieței mele stea,
Acuși când jurămentulă ne va unī pe noi
Și-omă fi neseparabilă în bine și'n nevoi, —
Ce dulce 'n seră senine ingenunchiași vomă stă,
Ce dulce lângă tine chiar raiulă voiu gustă,
Pētrunși de pietate șopti-vomă amēndoi:
O, Dōmne, Sântă Părinte, susține-ne pe noi!*

*Ce dulci plăceri în mine atunci se voru ivi,
 Când adâncit în gânduri obrazu-ți voiu privi
 Și voiu vedé pe dânsulți oh, scumpu ângerulă meu,
 Splendórea devoțiunei ivindu-se mereu;
 Când lacrimă dulcă în ochi-ți ivise-vorú doiosú
 Să-ți scalde fața blândă ah, ângerașu frumosú,
 Pêtrunși de pietate șopti-vomú amêndoi:*

O, Dómne, Sântú Isuse, îndurate spre noi!

*Ce dulci plăceri în mine atunci se voru ivi,
 Când de pe buza-ți fragă sburându voiu audí
 A rugăciunei sânte fârmecătorú cuvêntú
 Ca 'n serile sênine a clopotului cântú,
 Când inima-ți curată ah, ângerașulă meu,
 Va palpitá în putere, va palpitá mereu,
 Pêtrunși de pietate șopti-vomú amêndoi:*

O, Dómne, Sântú Spirite, sântesc-ne pe noi!

*Ce dulci plăceri în mine atunci se voru ivi,
 Ce dulce făr' de griją viitorulú voiu privi,
 Când inimile nóstre prin sântulú jurámêntú
 Legate vorú fi 'n ceriuri, legate pe pâmêntú
 Și-așa în mulțămire ah, ângerașulă meu,
 Ruga-ne-vomú, copilă, rugane-vomú mereu,
 Pêtrunși de pietate șopti-vomú amêndoi:*

O, Maică nepătată, protege-ne pe noi!

I. L. H.

Frumósa Nurjehan.

(Ce nu face muierea bună pentru bărbatú.)

Și în alte timpuri și în alte locuri au fostú muieri bune, cari s'au jertfitú pentru băbbați.

La anulú 1530 a fostú împêratú în India Humajun. După 10 ani de domniă se sculă unú inimicú puternicú în contra lui, împêrăția lui a fostú supusă de inimicú și dânsulú scăpă la unú Rajah, care îlú primi fórte bine. Aici născu soția sa unú fiu, pe care l'a numitú Akbar. Când se spuse ácêta tatălui (lui Akbar) nu avea nimica la sine, ca după datină se pótă remunera pe cei, cari i-au adusú scirea. Avea din întêmplare o beșică cu moșus. Elú luă beșica, împărți moșusulú între cei, cari i-au adusú scirea îmbucurátore și dișe: Cum s'a răspânditú acestú mirosú, așa se se răspândescă gloria fiului meu în lume. Ne-fiindú sigurú cu vieța fugi în Persia și cu ajutorulú Persilorú veni iar în domniă. Când s'a asediatú cetatea Cabul generalulú Kamram puse pe miculú Akbar pe murú, însé nici unú glonțú nu-lú nimeri.

Murindú tatălú sêu, Akbar a fostú minorenú, ci pusú sub tutoratú. În etate de 18 ani a luatú însuși frênele guvernărei și i-a succesú a formá din mica

sa împêrăția o împêrăția mare. Tóte popórále supuse lui până și creștinii au fostú tractați cu blândețe.

Avea însé unú fiu Jehanger, care făcea cele mai mari cruđimi, așa câtú deveni formalú tiranú și însuși tatălú sêu se îngrețoșă de elú. Unú frate alú sêu Chosru fugi de cruđimile lui. După mórtea lui Akbar urmă în domniă tiranulú sêu fiu Jehanger. Ajungêndú de domnitorú urmări pe prințulú Chosru și-lú prinse. După aceea dispuse ca pe 700 din consoții sêi se-i tragă în țapă, se ducă pe prințulú printre ei, pe când aceia se sbuciumau în dureri și după aceea l'a judecatú la închisóre pe viața.

Dar pe neașteptate din tiranú se făcú unú omú umanú. Și cui a fostú a se mulțami ácêstă schimbare din tiraniă în umanitate chiar? Singurú și numai frumósei Nurjehan. Acêta fuse o copilă sêrmană, însé de o frumșeță rară. Impêratulú Jehanger o cunoscu ca fată și s'a amoresatú în ea. Akbar însé a măritat'o după unú persú. După ce deveni Jehanger împêratú a ucisú pe persú, a luatú pe Nurjehan. Acêta a fostú fericire pentru India întregă, căci dânsa îmblândi pe tiranú. Ei se aședară cu locuința în Kaschmir. Reședința era în valea riului Silum și lângă laculú care se vêrsă în riu. Aici în acestú ținutú își petrecea părechia împêrătescă. Frumșeța ținutului abia se póté descrie cu colorile cuvenite. O vale frumósă și încântátore, în care crescú vestitele rose de kaschmir, cedri cu flori aurii, perseci gigantici cu fructele lorú de colórea roselorú. În jurú dealuri înalte în formă de amfiteatru, celú mai frumosú prospectú alpicú, care dóră mai este pe pâmêntú. Cu unú cuvêntú o vale, care pentru frumșeța ei se aseména cu paradisulú. Pe dealurile Kaschmirului trăiesce unú soiú de capre, din a cărorú pèrú locuitorii din vechime făceau shawlurile cele renumite, cu cari își acoperia Nurjehan grațiile când se băga în scaldă.

Aici trăi părechia împêrătescă în ácêta vale admirabilă, căreia corêspundeau grădinile frumóse și palaturile märețe.

Insé pe când se aflau mai fericiți, pe atunci fericirea lorú o turbură Mohabut, celú mai bunú generalú alú sêu. Acesta căđú în disgrăția împêrătesei și pentru acea voi se-și résbune. În fruntea unei cete de ostași merse asupra împêratului cu scopú ca se-lú prindă. Nurjehan cu unú curajú deosebitú sári întru ajutorú soțului ei. Șeđêndú pe unú elefantú ca o amazónă atăcá trupa lui Mohabut. O plóia de săgeți și glonțe se aruncară asupra ei. Nici săgêta, nici glonțú nu o nimeri. Insé mica sa pruncuță, pe care a luat'o cu sine, împreună cu elefantulú au fostú răniți. Elefantulú de durere sári în riulú, care era aprópe. Undele îlú răpiră, frumósa amazónă dispărú. Omenii sêi alergară pe lângă țermure se o caute. În

fine — după mai multă căutare — o aflară, dar cum? Dênsa era pe țărmure, scăpase din apă și era ocupată cu legarea fiicei rănite și scóterea săgeței din flitulu elefantului. Bărbatulă sêu cădă prinsu, însê dênsa nu voi a se despărți de elu și de acea ea însași merse de bună voiă în închisóre cu elu. Petru acea însê nu lăsă din vedere împrejurările externe și cu ochiulu ageră pētrundēndu starea lucrurilor și cu mintea-i înțelptă șciindū întrebuiță mijlócele acomodate, i-a succesū a trage în parte-și pe unfi din ostași lui Mohabut. Acesta lipsitū de o parte a trupelorū sale s'a vėdutu necesitatū a se supune. Domnitorulū sêu eliberatū a domnitū mai departe în pace. Însē unū morbū l'a cuprinsū și i-a stînsū viēta. Frumósă Nurjehan a mai trăitū două-țecē de anī și a lāsatu după sine renumele celei mai frumóse și mai virtuóse ființe femeiesci și a celei mai bune soțir de căsătoriă. **M. P.**

Literatură populară.

Doine din poporū

Culese din jurulū Năsēudului de Viētoră.

Pasēre de pe cetate
Spune mândrei sănătate,
De n'are drăguțū sē-și cate,
Că de mine n'are parte;
I-sū departe cu locu
Nu-i potū trage cu ochiu.
Și-sū departe cu casa
Nu-i potū trage cu gēna.

Vai! tu mândră-așa-i gânditū
In lume și pe pământū,
Că tu dacă mi'i lāsă
Io 'n apă m'oiu aruncă
Și oiū be apă din tēu
Ș'oiu perī de dorulū tēu;
Da eu beu apă din casă
Din olū verde de sub masă
De-alū tēu dorū nici nu imī pasă.
Așa 'mī pasă de-o drăguță
Ca și codrulū de-o frunđă,
Când o suflă pe isvorū
Nici nu șciu de acelu dorū;
Când o suflă peste rīu
De-acelu dorū nu vrēu sē șciu;
Când o suflă peste cóstă,
Atăta-i dragostea nóstră

Dau-ar, bade, D-șeu
Dacă nu ți-am plăcutū eu;
Sē te'nsori de nouē ori *)
Și sē faci nouē feciori
Sē-ți care apă în prinsori,
Sē mai ai ș-o copilă,
Sē-ți care apă 'n temniță,
Că pe mine m'ai lāsatu
Și dragostea mi'ai stricatū.

*) Aceste 3 versuri următoare vinū și la Alexandri.

Din caracterele lui La Bruyère.

Comunicate în românesce de I. Barițiu.

(Urmare.)

Pentru femeile de lume unū grădinarū e unū grădinarū și unū zidarū unū zidarū, pentru altele mai retrase unū zidarū e unū omū, unū grădinarū unū omū. Totū e tentățiune pentru cine se teme de ea.

—x—

Unele femei au voitū sē-și ascundă conduita lorū sub decorulū modestiei și cea ce fiă-care din ele a pututū câștigă prin o afectățiune continuă și nedesmințindu-se nici-odată, a fostū acea, ca sē se dīcă despre ea: Ar fi cređutū cineva că e o vestală.

—x—

Esistă o modestiă falsă, care e vanitate; o gloriă falsă, care e ușurință; o mărimē falsă, care e micime; o vīrtute falsă, care e ipocrisiă, o înțelptiune falsă, care e pruderiă.

—x—

O femeiă savantă e privitā ca o armă frumósă; ea e artisticū ciselatā, de o politură admirabilă și de o lucrare fôrte îngrijitā; ea e o piesă de cabinetū, pe care o arată cineva curioșilorū, care nu e spre a fi folositā, care nu servește nici la rēsboiū, nici la vēnatū, ca și unū calū de manegiu, fiă elū ori câtū de bine dresatū.

—x—

Neutralitatea între două femei, cari ni suntū totū atâtū de bune amice, când ele s'au stricatū din intērese, la carī noi n'avemū nici o parte, e unū punctū dificilū, adese trebuie sē alegemū între ele, sau a le perde pe amēndouē.

(Vorū urmā.)

Diverse.

Sciri politice. Deschiderea dietei unguresci s'a amēnatū iarăși cu două dīle mai târđiu, de cum amū fostū anunțatū în numērulū trecutū alū fōiei nóstre. Evenimetulū celū mai importantū este astădī designarea noului președinte alū camerei în persóna baronului Desideriu Bánffy, fostulū comite supremū alū comitatelorū Solnocū-Dobēca și Bistrița-Năsēudū. Postulū de președinte alū camerei este unulū din cele mai înalte posturi în statū, avēndū a fi încercatū cu drepturile și onorurile cele mai mari. După regulamentele parlamentare acestū postū e împreunatū cu o remunerațiune de 12,000 fl. la anū și nu are a fi responsabilū în conducerea afacerilorū camerei, decâtū consciinței sale și nu pôte fi amovatū din acestū postū până când ține ciclulū unei diete.

Sciri literari. „Convorbirile literari“ nu voru apune cu prima Martie, după cum amu fostu anunțatū, ci voru apără și mai departe. — D-lu C. P. Protopopescu, distinsulū stenografu alū camerei deputaților din Bucuresei a elaboratū unū **tractatū de stenografia pentru limba română.** Acestū tractatū lucratū după cele mai nouē metode este alcătuitū astfel, încatū fără profesorū pōte studiā orī cine stenografia. Prețulū e 3 lei și se aflā de vëndare în tōte librăriile mai principale. — „**Balcanii**“ este titlulū unui nou diarū, ce apare în Iași. — D-lu Iuliu Groșoreanū, învățatorū în Galșa, a scosū de sub tiparū o broșurā intitulatā **Scieri pentru poporū.** Broșura conține mai multe prelegeri instructive și edificatōre lucrate pentru poporū. Costā 20 cr. și se pōte procurā dela tipografia diecesanā din Aradū și dela d-lu auctorū.

Statistică interesantă. Cu privire la îmbrăcăminte și la locuință iacā cum stau omeni pe întrēga suprafață a pământulū: 500 de miliōne de ființe omenesci pōrtā haine; 250 de miliōne umblā goi; 700 de miliōne acopērū numai o parte a corpulū. — 500 de miliōne locuescū în case; 700 de miliōne în colibi, bordeie sau în pesceri, iarā 250 de miliōne n'au nici unū adăpostū. Adecā: mai puțin omeni se îmbracā, mai puțin trāescū în case mai multī traiescū goi și fără locuințe, ca fierele.

Carnevalū. Duminecă în 21 a lunei curente a avutū locū în Borgo-Prundū o reprezentațiune teatralā împreunată cu dansū. S'a reprezentatū piesa „Cărlanri“ și a succesū binișorū. Acēsta e prima ocașiune, când în Borgo-Prundū o piesă teatralā s'a reprezentatū prin diletanți din poporū. Inițiativa la acēsta a luat' o părintele Ioanū Dologa, preotulū din Borgo-Tiha. Venitulū acestei petreceri e destinatū pentru școla conf. gr. cat. din B.-Tiha.

Cronică locală. Ministrulū de agricultură a votatū 6000 fl., ca cu acești bani cu ocașiunea comasării hotarului Bistriței să se cumpere 60—70 jugere de pământū cu scopū, ca să se înmărească tabla școlei de agricultură din locū, care apoi are să formeze proprietatea crariului. *De spiritualū alū garnisōnei militare staționate în Bistriță e numitū Rvdsm. d-nū Petru Dēcei* protopopulū romano-catholicū din locū. În 18 Februarie n. c. s'a ținutū unū banchetū cu 40 tacāmuri în onōrea noului inspectorū școlarū Dr. Iuliu Csernatonī. În 14 Februarie n. c. s'a ținutū adunarea generalā a casinei maghiare din locū, care a luatū hotărērea, ca pe venitorū acēstā casinā să nu se mai numescā casina maghiarā, ci „Besztercezi kör.“

Deslegarea gâciturii din Nr. 1. a. c. alū fōiei nōstre e următōrea :

Despărțirea Basarabiei de România.

*Româniā mamā dulce,
Eu te lasū cu Dumneđeu,
Căci dușmanulū iar mē duce,
Iar mē ia din sînulū tēu.*

*Sum răpitā sfășiatā,
Sufletulū meu plānge 'nfrântū,
Eu din pragū încā odatā
Jalnicū bine te cuvēntū.*

*Tristā mē despărțū de tine
Ce ca mamā m'ai iubitū
Și cu dragū totū dāle bune
Imī făceai necontenitū.*

*Inșē fiā cātū de grele
Lanțurile pe alū meu sēntū
N'or putē să stīngā ele
Simțēmēntulū meu romānū.*

*Dar spereztū, că dōr' odatā
Jugulū cruntū se va sdrobi,
Și-atuncī fiica-ți liberatā
Iar la tine va sosi.*

*Ce serbare va să fiā
Când mi strīnge 'n sînulū tēu,
Până-atuncī, o Romāniā!
Tu rēmāi cu Dumneđeu! M. P.*

Bine o au deslegatū: *Domnișorele*: Gizela Hosszu, Thetū: Aurelia Anca, Chiraleșū; Cornelia N. Popū, Tohanulū vechiu; Blanca Marcușū, Rodna vechiā; Măriōra Barbulū, Nyir-Adony; Veturia Lișcanū, Cizeriu; Elena Moldovanū, Bănișorū: Victoria Chifa, Brașfalēulū de josū; Maria Popescu, Toplița romānā.

Dōmnele: Lucreția Gaclū, Bistriță; Elena N. V. Popū, Tohanulū vechiu; Ioana Popescu mār. Deacū, Rîpa de susū: Stefania Moldovanū n. Popū, Bănișorū; Letiția Cicudi Vlasă, Săcalulū de câmpiā; Victoria Dragă, Faz. Varșandū; Elena Onigașū, Monorū; Lucreția Sima nāsc. Cosma, Marinū.

Domni: Ioanū L. Hosszu, Budapesta; N. V. Popū, Tohanulū vechiu; Niceforū Buta și Ioanū Vancai, Gherla; Vasile Georghiu, Cernăuți; Victorū Onișorū, Maximū Popū junior și Pavelū Pēcuarriu, Nāsēndū; George Popū bulgārēnulū, Măgurā; Niculae Onciu, Uzdinū; Dumitru Făgărășanū, Teure; Virgiliu C. Codarcea, Pogăcéua; Ioanū Mureșanū, Borgo-Tiha; Nicolae G. Țințariu, Petruvasila.

Premiulū l'a dobēnditū d-na Lucreția Sima n. Cosma, Marinū.

POSTA REDACȚIUNEL.

D-lui P. în Blașiū. Găciturile trāmise nu le putemū întrebuință.

Bănișorū. Lucrurile trāmise le-amū primitū. Salutare.

P. P. în Nāsēndū. Mai āntāiu lecțiunile, apoi alte lucruri.

Budapesta. Găcitura archeologicā nu o putemū întrebuință.

Borgo-Prundū. Se va publicā în unulū din numerii următōri.